

ved, hvad det fører til. Med Hensyn til den Eksamen, som nu kommer til at træde i Stedet for Realeksamen, har man jo ikke her under Forhandlingerne nogen Sinde kunnet faa Oplysning om, hvad den fører til, ud over dette ene, at den giver Ret og Adgang til at blive optagen i Ungdomsskolen. Det forekommer mig, at man op hæver eller skyder til Side den virkelige Betydning, som den nuværende Præliminæreksamen havde faaet. Og saa er der tillige den Mulighed, som, saa vidt jeg kan skønne, viser, hvor uklart det hele er, at samtidig med, at man skyder den til Side og ikke ved, hvad man skal sætte i Stedet, forbeholder man sig, som det sker i § 28, at sætte et nyt Hoved paa i Stedet for det, man har kappet af. Man sætter endogsaa Præmie paa de Skoler, som have en saadan yderligere Klasse ud over den, som fører til Ungdomsskolen.

Jeg kan ikke nægte, at det forekommer mig i det hele taget at være en meningsløs Maade at gaa frem paa over for det bestaaende Skolevæsen, og at det ikke rammer der, hvor det sigter. Lovforslaget naar ikke til at skabe en Enhedsskole fra neden, bygget paa de nuværende Forhold, men det griber forstyrrende ind ved med Hensyn til de lærde Skoler at omordne ovenfra for at faa det til at passe ind i dette øverste Led, som man tillægger saa megen Betydning. Jeg kan derfor ikke se, at der ved dette Forslag er noget, som det egentlig er værd at ønske ud over det, at den lærde Skole faar sin tredje Retning. Som jeg nævnte før, skal jeg sige, at havde Forslaget indskrænket sig hertil, vilde jeg med Glæde have stemt for det.

Her er jo i denne Lov en hel Række kongelige Anordninger, hvorved Ministeren faar Lejlighed til i mange Maader at føre Loven ud i Livet og altsaa kommer til at give den det Præg, den vil faa. Jeg kunde for mit Vedkommende vedrørende det Punkt, som har givet Stødet til, at dette Spørgsmaal er blevet rejst, nemlig Spørgsmaalet om den tredje Retnings Indførelse, meget godt være med til at give den nuværende Kultusminister Bemyndigelse til ved kongelig Anordning at indføre en saadan ny tredje Retning i den lærde Skole. Det vilde jeg anse for langt heldigere end at vedtage det Lovforslag, som foreligger her i Dag, og som man vanskelig kan give mere passende Benævnelse end ved at anvende et sønderjysk Ordsprog, som siger, at det er hverken Fugl eller Fisk, men det er saa tysk som en Holspadde.

Naar jeg nu trods disse Betragtninger og den Overbevisning, jeg har givet til Kende, ikke vil stemme mod Forslaget, kunde det synes noget underligt, men jeg skal sige hvorfor. Grunden til, at jeg ikke kan stemme for dette Forslag, fremgaar af, hvad jeg alt har sagt. Uagtet ingen ved, om det høje Ting her oven over vedtager det eller ikke, er det sikkert nok, at naar vi først have givet det ud af vor Haand, ere vi ikke Herrer over det længere. Det kan da blive vedtaget, og derfor vil jeg ikke være med til at stemme for det. Naar jeg ikke stemmer imod det, er det, fordi jeg har den Overbevisning, at selv om det bliver vedtaget i den Skikkelse, det nu har, vil et af to ske i Fremtiden: Enten vil Livet gaa sin Gang saa nogenlunde uafhængig og uberrørt af Loven, eller ogsaa vil Livet omforme Loven, saa at den passer til Livets Krav. Dermed har jeg i det hele og store angivet mine Tanker om dette Lovforslag og min Begrundelse af, hvorfor jeg ved dets endelige Vedtagelse ikke kan give det min Stemme. Af Hensyn til Formandens Ønske om Afslutning i Dag, skal jeg afholde mig fra at fremkomme med yderligere Bemærkninger.

Ministeren for Kirke- og Undervisningsvæsenet (J. C. Christensen): Jeg tror ikke, det høje Tings Medlemmer ville være mig synderlig taknemmelige, om jeg nu tog en Debat op med det ærede Medlem for Odense Amts 8de Valgkreds (Holm) og det ærede Medlem for Ringkøbing Amts 5te Valgkreds (R. Nielsen) om de Spørgsmaal, der ere debatterede baade ved 1ste Behandling og 2den Behandling af dette Lovforslag. At det ærede Medlem for Odense Amts 8de Valgkreds i Dag har fundet en tredje Skole, som han mener vil blive forulempet ved denne Lov, forundrer mig ikke. Ved 1ste Behandling havde han Folkeskolen, ved 2den Behandling Realskolen, og nu ved 3die Behandling har han Pigeskolen. Jeg skal, som sagt, ikke komme ind paa en Drøftelse af de Spørgsmaal, som det ærede Medlem har rejst, hans Indvendinger bestaa jo mest af Skræmmebilleder, som han stiller op for Tinget og søger at begrunde ved delvise Oplæsninger hist og her af Motiverne. Men jeg skal ganske kort svare paa det Spørgsmaal, som den ærede Ordfører rettede til mig angaaende Realskolen. Han spurgte, om jeg med Hensyn til Tilskuddet vilde være villig til at tage Realskolens Forhold under Overvejelse, idet han mente